

Streszczenie

Pełzaki wolno żyjące stanowią potencjalne źródło zagrożenia zdrowia człowieka. Rodzaj *Acanthamoeba* jest odpowiedzialny za wywoływanie niebezpiecznych chorób występujących u człowieka, głównie: ziarniniakowe zapalenie mózgu-granulomatous amoebic encephalitis (GAE) i pełzakowe zapalenie rogówki-*Acanthamoeba* keratitis (AK). Pełzaki te mogą także wywoływać zapalenia innych tkanek. Trofozoity i cysty *Acanthamoeba* znajdowane są w różnych miejscach i środowiskach zarówno suchych jak i wilgotnych. Obecnie wyróżniamy 20 genotypów (T1-T20), z których każdy uważany jest za oddzielny gatunek. Najczęściej występującym genotypem w przyrodzie jest genotyp T4, który jest odpowiedzialny za przypadki chorób u ludzi.

Celem badań pierwszej pracy było stwierdzenie obecności pełzaków wolno żyjących *Acanthamoeba* w piaskownicach miejskich oraz zbadanie ich potencjalnych właściwości patogenicznych. Badania wykazały, że wszystkie badane piaskownice zawierały pełzaki wolno żyjące z rodzaju *Acanthamoeba*, a patogeniczne pełzaki wyizolowano z 7 na 13 badanych piaskownic.

Kolejne badania miały na celu stwierdzenie, które genotypy *Acanthamoeba* powiązane są z przypadkami AK w Polsce oraz oznaczenie genotypów patogenicznych pełzaków izolowanych z piaskownic miejskich.

Oznaczenie genotypów patogenicznych pełzaków izolowanych z piaskownic miejskich oraz z przypadków AK w Polsce potwierdziło, że pełzaki te należą do grupy T4 i są identyczne z pełzakami izolowanymi od ludzi i ze środowiska z innych regionów świata.